

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Filovej a JUDr. Márie Usačevovej **v právnej veci žalobcu: K., V., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29.augusta č.8, Bratislava, za účasti: Ing.M., bytom S., Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej číslo 322-6319-GC-09/2009 zo dňa 28.októbra 2009, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15.marca 2012, č.k. 1S 75/2011-46, takto**

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 15. marca 2012, č. k. 1S 75/2011- 46, **p o t v r d z u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd rozhodnutie žalovanej číslo 322-6319-GC-09/2009 zo dňa 28. októbra 2009 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie žalovanej“) zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/, c/ O.s.p. a vec jej vrátil na ďalšie konanie; žalobcovi nepriznal náhradu trov konania.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že žalovaná preskúmaným rozhodnutím odmietla odvolanie Ing. M. a potvrdila rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne Žilina číslo 701-12535/2009 z 10. júna 2009, ktorým rozhodla, že Ing. M. dňa 1. júla 2007 vzniklo

povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie ako samostatne zárobkovo činné osobe (ďalej len „SZČO“) na tom základe, že podľa údajov vo výpise z daňového priznania k dani z príjmov fyzických osôb za rok 2006, poskytnutých Daňovým riaditeľstvom, ako výlučný sprostredkovateľ poistenia (správne malo byť uvedené „výlučný sprostredkovateľ poistenia a podriadený sprostredkovateľ poistenia“) dosiahol za rok 2006 príjem z činnosti sprostredkovateľov 135.439 Sk, teda príjem vyšší ako dvanásťnásobok vymeriavacieho základu (91.200 Sk) uvedeného v § 138 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Protest prokurátora, podanému podľa § 22 ods. 1 písm. b/ zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre žalovaná rozhodnutím číslo 322-6319-GC-09/2009/PP z 22. októbra 2010 nevyhovela. Odvolanie prokurátora proti tomuto rozhodnutiu generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne rozhodnutím číslo 5789-13/2011-BA z 15. februára 2011 zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Krajský súd po preskúmaní žalobou napadnutého rozhodnutia z 28. októbra 2009 dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu nebolo dostačujúce pre posúdenie vzniku poistenia podľa § 21 zákona č. 461/2003 Z. z.; správne orgány sa nezaoberali najmä otázkou, odkedy je možné Ing. K. považovať za SZČO podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z., keď ako sprostredkovateľ poistenia bol podľa § 12 zákona č. 340/2005 Z. z. zapísaný Národnou bankou Slovenska do registra sprostredkovateľov poistenia až 6. novembra 2006 a preto je potrebné rozlišovať príjmy, ktoré v roku 2006 dosiahol z činnosti sprostredkovateľa poistenia, a príjmy, ktoré dosiahol ako SZČO do 6. novembra 2006. Žalovaná v správnom konaní nepreverila námietku Ing. K., že jeho príjem z činnosti, vykonávanej od 6. novembra 2006, bol iba 6.048 Sk. Krajský súd súčasne vyslovil názor, že žalovaná nesprávne posudzuje Ing. K. za SZČO podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. z dôvodu jeho zápisu do registra sprostredkovateľov poistenia, lebo tento zápis plní registračnú funkciu v súvislosti s dohľadom NBS nad finančným trhom, ale nemá povahu oprávnenia podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.

Rozsudok krajského súdu napadla žalovaná včas podaným odvolaním. Namietla, že osvedčenie o zápise do registra sprostredkovateľov poistenia podľa zákona č. 340/2005 Z. z. sa považuje za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa tohto zákona a teda za oprávnenie podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. Navyac, pokiaľ sa krajský súd zaoberal otázkou právneho posúdenia Ing. K. ako SZČO v súvislosti s jeho zápisom do registra, táto otázka nebola sporná ani v správnom ani v súdnom konaní, t. j. žalobca ju vôbec nenamietal. Žalobca v žalobe namietal len to, že pre posúdenie vzniku

odvodovej povinnosti sú rozhodujúce iba príjmy, ktoré Ing. K. ako SZČO dosiahol od 6. novembra 2006; sám teda konštatoval, že Ing. K. je od 6. novembra 2006 považovaný za SZČO podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. Predpokladom odvodovej povinnosti SZČO je príjem fyzickej osoby z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti; rozlišovanie menovaného ako sprostredkovateľa a ako SZČO je preto bezpredmetné. Z uvedených dôvodov žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Stotožnil sa s názorom krajského súdu, že žalovaná nedostatočne objasnila otázku výšky príjmov Ing. K., ktorú v roku 2006 dosiahol z činnosti sprostredkovateľov poistenia a zaistenia. V ostatnom sa plne pridržiaval dôvodov žaloby a zdôraznil, že žalovaná pri posudzovaní príjmov Ing. K. nemohla vychádzať výlučne z podaného daňového priznania poistníka za rok 2006, ale v zmysle § 195 zákona č. 461/2003 Z. z. mala zistiť presne a úplne skutočný stav veci. Zotrval na názore, že Ing. K. sa za SZČO považuje od 6. novembra 2006, kedy mu bolo vydané osvedčenie o zápise do registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v medziach odvolania a v rozsahu žaloby bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej o vzniku poistenia Ing. K. od 1. januára 2007.

Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2007 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, a zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci

s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 10, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 138 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2007 vymeriavací základ, ak tento zákon neustanovuje inak, je mesačne najmenej vo výške minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie, poistné na poistenie v nezamestnanosti a poistné do rezervného fondu solidarity.

Podľa § 228 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2008 samostatne zárobkovo činná osoba je povinná, ak tento zákon neustanovuje inak, predložiť príslušnej pobočke do 30. júna kalendárneho roka výpis z daňového priznania vrátane výpisu z opravného daňového priznania za predchádzajúci kalendárny rok; dodatočné daňové priznanie, ktoré má vplyv na vznik a zánik jej nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia v bežnom roku, je povinná predložiť do ôsmich dní od jeho predloženia správcovi dane.

Podstatou žaloby bolo tvrdenie, že pri posudzovaní otázky, či od 1. júna 2007 Ing. K. vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie, žalovaná mala rozlíšiť príjmy, ktoré tento dosiahol v roku 2006 od 6. novembra 2006, t. j. odo dňa jeho zápisu do registra sprostredkovateľov poistenia, od ostatných jeho príjmov, ktoré dosiahol pred týmto dňom z podnikania na základe uzatvorenej sprostredkovateľskej zmluvy podľa Obchodného zákonníka. Žalobca namietal, že aj keď všetky tieto príjmy musí daňovník uvádzať do riadku 08 daňového priznania za rok 2006, je potrebné striktne oddeliť príjmy fyzickej osoby, ktorá má postavenie SZČO na účely poistenia podľa § 5 písm. c/ zákona o sociálnom poistení.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že Ing. K. má postavenie SZČO od 6. novembra 2006 na základe jeho zápisu do registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia. Pokiaľ krajský súd riešil aj otázku právneho postavenia Ing. K. od 6. novembra 2006, preskúmaval rozhodnutie žalovanej nad rámec žaloby.

Spornou medzi účastníkmi bola otázka, či Ing. K. možno považovať za SZČO na účely zákona č. 461/2003 Z. z. aj pred 6. novembrom 2006.

Podľa § 5 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení platnom do 31. decembra 2010 samostatne zárobkovo činná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá

- a) vykonáva poľnohospodársku výrobu vrátane hospodárenia v lesoch a na vodných plochách a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu,
- b) má oprávnenie prevádzkovať živnosť,
- c) má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu,
- d) je spoločníkom verejnej obchodnej spoločnosti alebo komplementárom komanditnej spoločnosti,
- e) vykonáva športovú činnosť zárobkovo, ale nie v pracovnom pomere,
- f) vykonáva činnosť obchodného zástupcu.

Nie každá osoba, ktorá podniká, je považovaná za SZČO aj na účely zákona o sociálnom poistení. Takou osobou je len fyzická osoba, ktorá spĺňa charakteristiku uvedenú v § 5 zákona č. 461/2003 Z. z.

Žalobca namietal, že pred 6. novembrom 2006 Ing. K. vykonával podnikanie na základe zmluvy, uzavretej podľa Obchodného zákonníka a z tohto titulu nemal postavenie SZČO v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z.

Zodpovedanie otázky, či na základe podnikania podľa zmluvy uzavretej podľa zákona č.513/1991 Zb. Obchodný zákonník, je možné Ing. K. považovať za SZČO na účely § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2010, a teda či do tohto dňa mal oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, je podstatné pre posúdenie otázky, či mu od 1. júla 2007 vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Z uvedeného dôvodu preto pri posúdení vzniku povinného poistenia nemožno bez ďalšieho vychádzať z údajov daňového priznania za rok 2006, v ktorom fyzická osoba uvádza všetky príjmy z podnikania podľa zákona o dani z príjmov. Z údajov daňového priznania totiž nevyplýva, že všetky tieto príjmy sú príjmy SZČO, charakterizovanej na účely

zákona o sociálnom poistení v ustanovení § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení platnom do 31. decembra 2010.

Vzhľadom na uvedené aj odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná si pre rozhodnutie o vzniku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia nezadovážila dostatok podkladov a jej rozhodnutie považoval za nesúladne so zákonom z dôvodu uvedeného v § 250j ods. 2 písm. c/ O.s.p., preto rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 219 O.s.p potvrdil ako vecne správny.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. apríla 2013

JUDr. Viera Nevedelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ing. Dagmar Lojová